

Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle

10.7. 2026 (9.-16.7.2026)

pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Kaupunginvaltuusto, kokous 9.6.2026 § 56 Luolakankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksyminen, KAJDno-2021-885

Valittajat

Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry

Suomen luonnonsuojeluliiton Kajaanin yhdistys ry

Iisalmen Luonnon Ystävien yhdistys ry

PROSESSIOSOITE:

Yhteyshenkilö: toiminnanjohtaja/sihtööri Ari Jäntti

Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry

+358 40 7741983

kainuu@sll.fi

Puheenjohtaja Vesa Hyyryläinen

vesahyyry5@gmail.com

Valitusoikeudet

Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuu piiri ry

2§ Piirin tarkoitus

Piirin tarkoituksena on edistää luonnon- ja ympäristönsuojelua

Yhdistyksen toimialue: Kainuu ja Vaalan kunta

Suomen luonnonsuojeluliiton Kajaanin yhdistys ry

Iisalmen Luonnon Ystävien yhdistys

Kunnallisvalitus

Valitus koskee Kajaani kaupunginvaltuuston 09.06.2026 tekemää päätöstä **§ 56 Luolakankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksymistä**, KAJDno-2021-885 ja lisäksi valitamme päätöksen

tiedottamatta jättämisestä (Liite 3. Pöytäkirjanote_ §14.pdf). Kunnallisvalitus on tehtävä 30+7 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. (Liite 4. Valitusosoitus.pdf)

Vaadittu muutos

Päätös yleiskaavan hyväksymisestä on kumottava lainvastaisena.

Valituksen perusteet

Lausunto Kajaanin Luolakankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavaehdotuksesta 2.

27.3.2026

Kajaanin kaupunginhallitus

kirjaamo, kajaani@kajaani.fi

Lausunnonantajat

- 1. Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry**
- 2. Suomen luonnonsuojeluliiton Kajaanin yhdistys ry**
- 3. Iisalmen Luonnon Ystävien yhdistys ry**

Taustaa

Pohjan Voima Oy:n omistama tytäryhtiö Luolakankaan Tuulipuisto Oy suunnittelee seitsemästä tuulivoimalasta koostuvan tuulivoimapuiston rakentamista Kajaanin kaupungin eteläosaan Otanmäen lounaispuolelle lähelle Pyhännän ja Vieremän kuntarajoja.

Kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen ja kaavaehdotuksesta saadun palautteen perusteella kaavakarttaa on tarkistettu muokkaamalla kaava-alueen länsireunalla kulkevan yhdystien kaavamerkintää, päivittämällä s-ark-merkinnällä kaavaehdotuksessa osoitettu Tiikonpuron muinaismuistokohde kesän 2025 maastotarkastuksen perusteella muinaismuistokohteeksi (sm-1) sekä merkitsemällä Metsähallituksen esityksestä kaava-alueen eteläreunalla Eteläjoen varrella sijaitseva pienialainen valtion Rimpisuo-kohde ajantasaisena merkintänä s-1 osoittamaan suojeltavaa alueen osaa. Lisäksi kaava-aineistosta on päivitetty suden ja ekologisen verkoston erillisliitteisiin ajantasainen tilanne sekä tehty teknisluonteisina tarkistuksina kaavaselistukseen täsmennyksiä mm. METSO-toimenpideohjelman ehdotetun Rimpisuo-kiinteistön ja ekologisen verkoston osalta. Tehdyillä tarkennuksilla ei ole olennaista muutosta hankkeesta aiheutuviin vaikutuksiin.

Lausunto

Olemme yhdistyksinä lausuneet jo aiemmin Luolakankaan osayleiskaavasta edellisen kerran 18.6.2025. Jo tuolloin katsoimme, että ihmisaran metsälajiston metsäpeuran, suden (hankealue sijoittuu Vuolijoen-Marttilan reviirille) ja muiden suurpetojen, sensitiivisten petolintujen esiintymisen sekä läheisen Talaskankaan luonnonrauha- ja suojelualueen ja ekologisen verkoston perusteella tätä Luolakankaan tuulivoimahanketta ei tule rakentaa. Kaavaehdotus 2.een tehdyt muutokset olisi voinut kaavaselistuksessa ilmaista heti kaavan alussa. Nyt muutokset löytyvät erikseen hakemalla sivulta 21.

Luolakankaan tuulivoimahankealueen itäosa sijoittuu ekologisen verkoston pohjois-eteläsuuntaisesti kulkevan kapean yhteyden päälle ja toteutuessaan hanke heikentäisi tätä verkostoa. Ekologinen yhteys on merkittävä Talaskankaan ja Otannevan Natura-alueiden välillä. Oulujärven eteläpuolen ja Vieremän välisellä alueella löytyy paljon luontoarvoja mm. metsäpeuran ja susien käyttämä siirtymävyäly länteen.

Luontoarvojen tarkastelua on tehty mm. ekologisten käytävien ja yhteyksien osalta ELY-keskuksen perustellussa päätelmässä (KAIELY/594/2021, 31.10.2023).

Luolakankaan hanke ei ole mukana Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2035 -kaavassa. Tästä maakuntakaavasta on myös valitettu.

Mittavien tuulivoimahankkeiden (esim. Vieremän ja Sonkajärven **Kurvilanmäki**, Sonkajärven ja Sukevan **Mylllykangas**, Kiuruveden **Lapinsalo**, Kajaanin **Katajamäki**, **Kivikangas**, **Kokkosuo**, **Ylihongikko** ja **Harsulehto** sekä jo olemassa olevat tuulivoima-alueet Kajaanissa ja Pohjois-Pohjanmaalla mm. **Piiparinmäki**) negatiiviset yhteisvaikutukset ovat merkittävät kyseessä olevaan harvaan asutun alueen luonnon monimuotoisuuden ja luonnontilan kokonaisuuteen. Laajat tuulivoimatuotantoalueet heikentävät ja pirstovat yhä enenevässä määrin erämaista luontoa ja aiheuttavat pelotteita ja uhkia eri eläinlajeille tällä tärkeällä vedenjakajavyöhykkeellä. Ekologiset yhteydet, eläimistön lisääntymisalueet ja sen erämaisuus heikkenevät ja pirstoutuvat entisestään pysyvästi.

Erityisesti suurimmat petolinnut ovat herkkiä sekä tuulivoimaloiden että voimajohtolinjojen vaikutuksille. Näitä vaikutuksia ovat törmäys-, karkottumis- ja etenkin populaatiotason vaikutukset.

Maakotkiin kohdistuisi suurimmat negatiiviset vaikutukset mikäli kaikki suunnitellut voimala-alueet toteutuvat. Pienikin ihmistoiminnan aiheuttama lisä kuolleisuuteen heikentää lajin selviytymistä ja säilymistä lajistossamme. Luonnonsuojelun erityisasiantuntija Hannu Tikkanen Metsähallituksen Luontopalveluista toteaa, että 1 törmäys/20 vuotta on merkittävän riskin raja. Miten voidaan taata, ettei maakotka törmää tuulimyllyn lapoihin Luolakankaan hankealueella 20 vuoden aikana? Pari vuotta sitten lähialueella kuoli aikuinen maakotka Metsälamminkankaan tuulivoimala-alueella. Tapaus ei saa toistua.

Luolakankaan hankkeen linnustoselvitykset tehty vain vuonna 2022, joten ne voi katsoa riittämättömiksi, vaikka selvityksessä todetaankin löytyneen 15 suojelun arvoista lajia. Lisäksi hankkeen linnustoselvitys vähättelee linnustoon kohdistuvia vaikutuksia, jotka ulottuvat kauaksi hankealueen ulkopuolellekin.

Luolakankaan tuulivoimahankkeen tuotantoalue sijoittuu kokonaan Vuolijoki-Marttisen perhelauman (susi) reviirialueen keskiosiin ainakin vuosina 2022-2025 ja ajoittain Kiuruveden laumakin mahdollisesti vierailee alueella. Susi siirrettiin Luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajista liitteen V lajiksi. Tästä huolimatta lajin suotuisa suojelu taso tulee säilyttää. Luontodirektiivi lähtökohtaisesti sallii liitteen V lajien metsästyksen ja metsästyslaissa suden ympärivuotinen rauhoitus poistui. Suden vuosittaiseksi rauhoitusajaksi valtioneuvoston asetuksessa säädettiin helmikuun 11. päivän ja marraskuun 30. päivän välinen aika. Rauhoitusajana riistaeläintä ei saa metsästää tai vahingoittaa eikä soidinta, pesintää tai poikasia saa häiritä, siis lisääntymisrauha tulee turvata. Rakentamisvaiheen vaikutukset suteen kaavaselostuksessa todetaankin, mutta pysyvien uusien ja parannettujen teiden tuomat häiriöt jäävät arvioimatta.

Kainuun ELY-keskuksen YVA-selostuksesta löytyy lukuisia sitaatteja, jotka ovat mielestämme syytä toistaa ja keskeisiä päätöksen teolle.

Kainuun Liitto: ”Luolakankaan alue sijaitsee laajalla valtakunnallisesti merkittävällä Maaselän ekologisella vyöhykkeellä yhdessä usean muun suunnitteilla olevan tuulivoimahankkeen kanssa.

Tuulivoimamaakuntakaavan tarkistamista koskevassa maakuntakaavaehdotuksessa on täydennetty maakuntakaava-aluetta koskevia yleisiä suunnittelumääräyksiä. Täydennetyn suunnittelumääräyksen mukaan mm. tuulivoimarakentamista suunniteltaessa on otettava huomioon ko. tuulivoimahankkeen sekä eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset erityisesti ekologisiin yhteyksiin sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia.”

Metsäpeuran osalta Luonnonvarakeskus (Luke) näkee merkittävänä puutteena, että jälki-inventoinnit on tehty talvella, jolloin peurat eivät ole alueella. Hankealue ja sen ympäristö on metsäpeurojen asuttama,

joten se soveltuu metsäpeuran kesä- ja vasanhoitoelinympäristöksi. Lisäksi yhdistyksinä muistutamme, että metsäpeura on saatu palautettua takaisin Suomen nisäkäslajistoon ja lajin leviämismahdollisuudet tulee turvata riittävällä laajuudella.

Yhteysviranomainen kiinnitti huomiota myös siihen, että useita tuulivoimahankkeita ollaan suunnittelemassa alueelle, joka muodostaa ekologisen yhteyden metsäpeuran Kainuun ja Suomenselän osakantojen välille. *”Metsäpeuran levinneisyyttä ja kannan geneettistä elinkelpoisuutta on tutkittu ja toimenpiteitä kehitetty Metsäpeura-LIFE -hankkeessa. Hankkeessa on todettu, että peurakannan uhat nykyisen maankäytön suhteen ovat elinympäristöjen muutokset sekä kasvavat suurpetokannat. Metsäpeuran säilyminen edellyttää mahdollisimman laajaa geenipoolia. Tämä nostaa Kainuun ja Suomenselän osakantojen yhdistämisen erityisen merkitykselliseksi. Metsäpeuran osakantojen välisen liikumisen suunnittelu on hanketasoa laajempi kokonaisuus, mutta vaikutuksia on tarkasteltava hankkeiden yhteisvaikutuksina kuitenkin myös hanketasolla. Yhteysviranomainen katsoo, että yhteisvaikutusten arviointia tältä osin ei voida pitää riittävänä.”*

LUKE on kiinnittänyt huomiota YVA-selostukseen (sivulla 217, taulukossa (12–2)) melu/visuaaliset vaikutukset oletetaan heikoiksi, vaikka porotutkimuksissa vasovien naaraiden häiriöalue on ollut noin 5 km (Skarin ym. 2018). *”Elinympäristön muutokset oletetaan heikoiksi, jopa positiivisiksi, vaikka esim. Pohjois-Amerikan metsäkaribututkimuksissa teollisen rakentamisen yhteys populaation kokoon on todettu (mm. Stewart ym. 2020). Luke näkee puutteena myös sen, että selostuksessa keskitytään vain lyhytaikaisiin välttelyvaikutuksiin, eikä ole referoitu pitkän aikavälin vaikutuksia. Tutkimustietoa teollisesta rakentamisesta on olemassa ja koska tuulivoimaa rakennetaan pitkällä tähtäimellä, vuosikymmeniksi, tulee vaikutukset huomioida myös pitkällä tähtäimellä. Metsäpeuralle tärkeiden suo- ja metsävaltaisten Natura 2000 -alueiden ja tuulivoiman väliin tulisi jättää n. 5 km suojavyöhyke (ks. Skarin ym. 2018).”*

”Suoja metsävaltaisten Natura 2000 -alueiden sisälle tai läheisyyteen on vältettävä rakentamasta teitä, sähkölinjoja tai muita infraa, koska ne heikentävät ko. alueen luontoarvoja erityisesti metsäpeuran näkökulmasta. Mitä enemmän alueella tai sen välittömässä läheisyydessä (5 km) säteellä on erilaisia lineaari- tai muita rakenteita, sitä enemmän luonnontilainen alue ja sen laatu metsäpeuran elinympäristönä heikkenee (esim. Wittmer ym. 2007, Whittington ym. 2011 ja anon. raportti 2022). Suurpetojen osalta Luke näkee, että hankkeessa tehdyt selvitykset mahdollistavat vain karkean arvion ko. lajien esiintymisestä alueella. Alueen potentiaalista merkitystä näiden lajien lisääntymis- ja levähdysalueina, ei voida tässä hankkeessa tehtyjen selvitysten avulla määrittää. Luke huomauttaa, että tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. Luken mukaan on tärkeää tiedostaa, että vaikutusten mitta saattaa poiketa näistä selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi.”

Lisäksi yhdistyksinä toteamme, että melumallinnukset perustuvat teoreettisen mallinnukseen, ei todellisiin ja pitkäkestoisiin havaintoihin, joten voimme väittää, että äänimaisema tulee muuttumaan Talaskankaan luonnonrauha-alueella ja läheisyydessä, vaikka melurajoja ylitettäisikään. Meluun liittyvät epävarmuudet tuodaan esille myös itse osayleiskaavan selostuksessakin, mm. sivulla 156.

Luolakankaan teollisen luokan tuulipuiston vaikutukset eivät rajaudu vain infran rakentamisalueelle eli 38 hehtaariin, vaan vaikutukset ulottuvat paljon laajemmalle. Talaskankaalla vierailijat eivät tule laavuille ja soille ihailemaan kookkaita voimaloita, puhumattakaan niiden tuottamasta äänimaailmasta, vaan metsiin tullaan nauttimaan luonnonrauhasta ja luonnon tuottamista äänistä.

Tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset maisemaan, asumiseen ja virkistyskäyttöön jäävät puutteellisiksi ja teoreettisiksi. Keväällä 2022 kolmen viikon aikana adressin *”Ei tuulivoimaa eteläisen Kajaanin ja Vuolijoen kylille”* allekirjoitti 715 henkilöä. Luolakangas oli adressin yksi hankealue. Vastustuksesta ja asukkaiden

nostamista epäkohdista huolimatta Luolakankaan hanke näyttää vain etenevän. Asukaskyselyyn vastanneista yli puolet oli vaihtoehdon VEO kannalla eli hanketta ei tule toteuttaa.

Yhdistyksinä katsomme, että varovaisuusperiaatetta noudattaen ihmisaran metsälajiston metsäpeuran, suden (hankealue sijoittuu Vuolijoen-Marttilan reviirille) ja muiden suurpetojen, sensitiivisten petolintujen esiintymisen sekä läheisten luonnonrauha- ja suojelualueiden perusteella tätä Luolakankaan tuulivoimahanketta ei tule rakentaa.

Vakuudeksi

Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry

Vesa Hyryläinen

Ari Jäntti

Puheenjohtaja

Sihteeri/toiminnanjohtaja

vesahyry5@gmail.com

ari.jantti@sll.fi, kainuu@sll.fi

040 5111601

040 7741983

Suomen luonnonsuojeluliiton Kajaanin yhdistys ry

Elsa Lankinen

Viivi Vepsäläinen

Puheenjohtaja

Sihteeri

kajaani@sll.fi

Iisalmen Luonnon Ystävien yhdistys ry

Jarmo Yliluoma

Kai Jäderholm

Puheenjohtaja

Taloudenhoitaja

jyliluoma@gmail.com